

मेडिकल अक्सिजनको प्रयोग तथा आवश्यकता निर्धारण सम्बन्धी मापदण्ड, २०७८

(स्वीकृत मिति: मा. मन्त्रिस्तर २०७८/१/२३)

प्रस्तावना: कोभिड-१९ महामारीमा सङ्क्रमितहरूको उपचार व्यवस्थापनमा अक्सिजनको महत्त्वपूर्ण भूमिका रहेकोले यसको व्यापक प्रयोग भइरहेको सन्दर्भमा अक्सिजनको प्रयोग तथा आवश्यकतालाई सुनिश्चित गर्न वाञ्छनीय देखिएकोले जनस्वास्थ्य सेवा ऐन, २०७५ को दफा ६४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले “मेडिकल अक्सिजनको प्रयोग तथा आवश्यकता निर्धारण सम्बन्धी मापदण्ड” जारी गरेको छ।

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यस मापदण्डको नाम “मेडिकल अक्सिजनको प्रयोग तथा आवश्यकता निर्धारण सम्बन्धी मापदण्ड, २०७८” रहेको छ।

(२) यो मापदण्ड तुरुन्त लागू हुनेछ।

२. बिरामीको अवस्था अनुसार मेडिकल अक्सिजनको आवश्यकता देहाय बमोजिम हुनेछ:

(१) आई.सी.यु. र भेन्टिलेटरमा राखी उपचार गर्नु पर्ने क्रिटिकल बिरामीका लागि प्रति दिन औसतमा १४ हजार लिटर अक्सिजन आवश्यक पर्ने (१० लिटर प्रति मिनेटका दरले)।

(२) एच.डी.यु.मा राखी उपचार गर्नु पर्ने जटिल बिरामीका लागि प्रति दिन औसतमा १२ हजार लिटर अक्सिजन आवश्यक पर्ने (८ लिटर प्रति मिनेटका दरले)।

(३) अस्पतालमा अक्सिजन सहित उपचार गर्नु पर्ने बिरामीका लागि प्रति दिन औसतमा ६ हजार लिटर अक्सिजन आवश्यक पर्ने (औसत ४ लिटर प्रति मिनेटका दरले)।

नोट: उल्लिखित मेडिकल अक्सिजनको आवश्यकता सम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची १ र २ मा दिइएको छ।

३. मेडिकल अक्सिजनको आवश्यकता दर देहाय बमोजिम हुने अनुमान गरिएको छः

(१) १० जना बिरामीलाई आई.सी.यु.मा राखेर उपचार गर्दा प्रति दिन १,४०,४०० लिटर र २१ सिलिण्डर आवश्यक पर्दछ

(२) ५० जना बिरामीलाई एच.डी.यु. मा राखेर उपचार गर्दा प्रति दिन ५,९७,६०० लिटर र ८८ सिलिण्डर आवश्यक पर्दछ

(३) १०० जना सामान्य बिरामीलाई अक्सिजन दिएर उपचार गर्दा प्रति दिन ५,७६,००० लिटर र ८५ सिलिण्डर आवश्यक पर्दछ

४. कोभिड-१९ को उपचारका लागि तोकिएका अस्पतालहरूले बेड संख्याका आधारमा कम्तीमा ७ दिनका लागि मेडिकल अक्सिजन मौज्जात राख्नु पर्नेछ।

५. मेडिकल अक्सिजनको प्रयोग दर्तावाल चिकित्सकको सिफारिस र स्वास्थ्यकर्मीको निगरानीमा मात्रै गर्नु पर्नेछ।

अनुसूची १: आगामी तीन महिनाका लागि मेडिकल अक्सिजन आवश्यक पर्ने कोभिड-१९ का बिरामीहरूको अनुमान

सि.नं.	महिना	नयाँ सङ्क्रमितहरू	सामान्य (८०%)	अस्पतालमा अक्सिजन सहित (१०%)	जटिल एच.डी.यु.मा (७%)	गम्भिर आइ.सी.यु./ भेन्टिलेटर (३%)
१	बैशाख	76160	60928	7616	5331	2285
२	जेष्ठ	100754	80603	10075	7053	3023
३	असार	123260	98608	12326	8628	3698

अनुसूची २: आगामी तीन महिनाका लागि कोभिड-१९ बिरामीको उपचारका लागि आवश्यक पर्ने मेडिकल अक्सिजन खपतको अनुमान

सि.नं.	बिरामीको अवस्था	सय्या	अनुमानित केश			अनुमानित अक्सिजन खपत लिटरमा				अनुमानित अक्सिजन सिलिण्डर खपत (४६ लि. साइज)			
			बैशाख	जेष्ठ	असार	बैशाख	जेष्ठ	असार	जम्मा	बैशाख	जेष्ठ	असार	जम्मा
१	क्रिटिकल	आई.सी.यु./भेन्टिलेटर	२२८५	३०२३	३६९८	२२४५५०१४४	२९७०६३०९४	३६३४१९७८४	८८५०३३०२२	३३०२२	४३६८६	५३४४४	१३०१५२
२	जटिल	एच.डी.यु.	५३३१	७०५३	८६२८	४४६०२९५१७	५९००६३७८६	७२१८६९७२५	१७५७९६३०२८	६५५९३	८६७७४	१०६१५७	२५८५२४
३	मध्यम जटिल	साधारण अक्सिजन बेड	७६१६	१००७५	१२३२६	३०७०७७१२०	४०६२४०१२८	४९६९८४३२०	१२१०३०१५६८	४५१५८	५९७४१	७३०८६	१७७९८६
	जम्मा		१५२३२	२०१५१	२४६५२	९७७६५६७८१	१२९३३६७००८	१५८२२७३८२९	३८५३२९७६१७	१४३७७३	१९०२०१	२३२६८७	५६६६६६

सारांश:

स्वास्थ्य तथा जनसंख्याले अनुमान गरेको अस्पताल भर्ना गरी उपचार गर्नु पर्ने सङ्क्रमितहरूको आधारमा बैशाख महिनामा १ लाख ४४ हजार, जेष्ठ महिनामा १ लाख ९० हजार र असार महिनामा २ लाख ३३ हजार सिलिण्डर गरी कुल जम्मा ५ लाख ६७ हजार सिलिण्डर खपत हुने अनुमान गरिएको छ।

नोट: यस मापदण्ड र अनुसूचीमा उल्लिखित सिलिण्डरको प्रकार सम्बन्धमा नोमिनल कन्टेन्ट अक्सिजन क्षमता ६८०० लिटर र तरलीय क्षमता ४७.२ लिटर भएको सिलिण्डर साइज “J” लाई मानिएको छ।